

Beleidsplan 2023-2026

Versie: v8, 06mrt23

Inhoud:

Management summary	3
1. Inleiding	6
2. Visie	8
3. Missie	8
4. SWOT-Analyse en strategische issues	9
5. Doelgroepen & activiteiten	13
6. Organisatie & Strategische zorgpartner Reinaerde	14
7. Middelen & accommodatie	17
8. Duurzaamheid	18
9. Paarden	20
10. Financiële exploitatie	22
11. Samenwerking, partners & MBO	23
12. (Sociale) veiligheid	24
Bijlagen	26

Management Summary

Dit beleidsplan is opgesteld om de toekomstvisie van onze prachtige organisatie voor een ieder duidelijk te maken. Het plan omschrijft onze ambities voor de komende drie jaar. Hieronder treft u de highlights:

“Het op professionele, diervriendelijke en tenminste kostenneutrale wijze aanbieden en uitvoeren van hippische activiteiten voor kinderen en volwassenen met en zonder een beperking met als belangrijkste doelstelling om voortuitgang te bewerkstelligen in hun welzijn en mogelijkheden”.

Dat is de missie van de Prinses Máxima Manege (Stichting Hippisch Therapeutisch Centrum Prinses Maxima), hierna PMM. Circa 400 kinderen en volwassenen met en zonder handicap, rijden wekelijks op onze manege, begeleid door ruim 100 vrijwillige medewerkers. Dit wordt gerealiseerd door een multidisciplinair team en de maatschappelijke betrokkenheid van vrijwilligers & organisaties en in een intensieve samenwerking met strategische zorgpartner Reinaerde. De PMM ontvangt geen subsidies en streeft naar een tenminste kostenneutrale operatie.

Het bestuur van de PMM kijkt tevreden terug op het halen van de doelstellingen uit het vorige strategisch plan. Bijna alle voorgenomen plannen werden gerealiseerd, waarmee de PMM er nu wezenlijk anders voor staat dan vijf jaar geleden. Dankzij onze strategische partner Reinaerde, de ongebreidelde inzet van onze vrijwilligers, medewerkers en ondanks alle Corona-ellende, bereikten wij voor het eerst in vele jaren in 2020 een piepklein positief operationeel resultaat. Bij het ter perse gaan van dit beleidsplan weten we inmiddels ook dat we 2021 en 2022 positief hebben kunnen afsluiten. Hoe fantastisch dat ook is en hoe trots we daarop zijn: er blijft nog veel te doen en te verbeteren.

Het belangrijkste doel van het Strategisch BeleidsPlan (SBP) voor 2023-2026 zal zijn dat we onze ruiters en dagbestedingscliënten een zo duurzaam mogelijke optimale dienstverlening kunnen bieden, terwijl wij ons jaarlijkse financiële resultaat verder verbeteren. Alleen hierdoor kan de continuïteit van onze prachtige organisatie gewaarborgd worden. Om dit (en meer) te kunnen bereiken, sturen we op meerdere kritische resultaten:

- Veiligheid
  - Veilig werken voor onze medewerkers en vrijwilligers
  - Optimale veiligheid voor onze ruiters
- Welzijn paarden
  - Continuering van het huidige beleid
  - Aanschaf van een zogenaamde Vito floor, die bloedsomloop verbetert, waardoor de kans op blessures sterk vermindert
- Productiecapaciteit
  - Uitbreiding aantal paarden mits passend in de milieuvergunning en het aantal beschikbare stallen
  - Uitbreiding met een paddock
- Uitdiepen van de samenwerking met strategisch partner Reinaerde
  - Uitbreiding dagbestedingsmogelijkheden

- Professionalisering van de bedrijfsvoering
- Streven naar klimaat neutrale operatie vanaf 2026

Een belangrijke constatering voor de komende jaren is dat wij door de groei van het aantal ruiters in de achter ons liggende jaren zo langzamerhand ons productiemaximum gaan bereiken. Omdat de vraag naar onze dienstverlening onverminderd hoog blijft, verwachten we in de loop van 2023 "vol" te zitten. Beperkte stalcapaciteit maakt het niet eenvoudig om simpelweg meer paarden in te zetten om aan de verhoogde vraag te voldoen. Met het oog op versterking van zowel onze integratiedoelstelling als ons financieel resultaat wordt gestreefd naar een continuering van verhouding valide/minder valide ruiters, zijnde 40/60, waarbij wij altijd prioriteit zullen geven aan ruiters met een beperking. Een andere belangrijke kans ligt in uitbreiding van dagbesteding in samenwerking met zorgpartner Reinaerde.

Reinaerde en PMM zijn in 2017 overeengekomen dat wij samen zorgdragen voor alles de manege betreffende, waarbij Reinaerde zich concentreert op de zorgactiviteiten en de PMM zich concentreert zich op hippische activiteiten. De exploitatie(begroting) van de PMM en het dagbestedingsproject Reinaerde worden onderling gedeeld en beide partijen hebben een normbijdrage vastgesteld in de kosten. Ondanks Corona en mede door deze samenwerking op het gebied van management, groeit onze omzet en onze draagkracht hierin. Toch blijft het belangrijk om ook in de komende jaren veel aandacht te blijven geven aan dit onderwerp. Immers, de zorg staat voor grote uitdagingen terwijl de PMM ondanks een bescheiden positief resultaat ieder jaar opnieuw op het scherp van de snede werkzaam is, waardoor financiële resultaten ook ineens kunnen tegenvallen. Beide partners voeren daarom regelmatig overleg. In het eerste kwartaal van 2023 zullen naar verwachting nadere afspraken voor de komende periode gemaakt worden.

De bedrijfsvoering van de PMM is zonder vrijwilligers onmogelijk. Het verdient een professioneel vrijwilligersbeleid, waarin met name de binding, organisatie en motivatie van vrijwilligers geborgd is, net als bij in dienst zijnde medewerkers. Of vrijwilligers zich thuis voelen binnen een organisatie hangt mede af van de organisatiecultuur. Het is ons doel om nader te onderzoeken welke aspecten van onze cultuur door (vrijwillige) medewerkers en klanten juist gewaardeerd worden en welke niet. Het (h)erkennen daarvan kan richting geven aan de verdere ontwikkeling van de organisatie. Onze gemeenschappelijke waarden en normen hebben wij in eerste aanleg als volgt geformuleerd: "Je doet wat je kan, samen, en wij denken altijd positief in mogelijkheden". Succes is als de klant tevreden is; "iedereen kan paardrijden" en daarin zijn we creatief, initiatiefrijk, volhardend en ontwikkelingsgericht.

De PMM is ook in grote mate afhankelijk van de werving van sponsoren en valide ruiters. De naamsbekendheid en marketing vormt om die reden een belangrijk speerpunt, een noodzakelijk middel voor continuïteit in onze organisatie. Meer dan voorheen is het daarom belangrijk om het bestuur te versterken met de portefeuillehouder Marcom (marketing/communicatie).

Door het keurmerk paardenwelzijn is ons paardwaardig beleid erkend met een plus certificaat. Daar zijn we trots op. Tegelijkertijd is er een groeiende negatieve beeldvorming gaande ten aanzien van de hippische sport en maneges in het bijzonder. Wij weten daarnaast ook dat het veel inspanningen vraagt om onze paarden het werk te kunnen laten doen. Inspanningen die wij met liefde doen. We willen daarom blijven investeren in verdere verbetering van paardenwelzijn en daarin een voorbeeld worden voor andere maneges.

Het bestuur voelt de druk uit de samenleving om ook onze bijdrage te leveren aan een beter klimaat. Om die reden nemen wij ons voor om uiterlijk 2026 klimaatneutraal te werken. Vanaf 2023 zullen we er alles aan doen om ons manegedak te beleggen met zonnepanelen, waarmee we in eerste instantie beogen om onze eigen energiebehoefte te kunnen dekken, maar tevens onze eventuele overcapaciteit te vermarkten. Op die manier snijdt het mes aan twee kanten: een positieve bijdrage aan de klimaatdoelstellingen, terwijl ook van een gunstige financiële bijdrage aan ons resultaat sprake zou kunnen zijn. Met hulp van externe expertise wordt onderzocht hoe we dit idee kunnen concretiseren.

Samenvattend, we gaan door op de ingeslagen weg, want die is succesvol gebleken. We geven onze tomeloze ambitie nog meer ruimte, professionaliseren en gaan intensiever samenwerken met Reinaerde. De grote lijnen in dit beleidsplan worden nader uitgewerkt in SMART doelstellingen die zijn opgenomen in jaarplannen.

1. Inleiding

De Prinses Máxima Manege (Stichting Hippisch Therapeutisch Centrum Prinses Maxima, hierna PMM) organiseert hippische activiteiten voor mensen met en mensen zonder beperking. De stichting is officieel opgericht in 1999 en is gevestigd in Den Dolder.

De PMM heeft een ANBI status¹.

Bij het ter perse gaan van dit plan biedt de PMM activiteiten aan circa 400 kinderen en volwassenen met (60%) en zonder (40%) beperking, die worden begeleid door ruim 100 vrijwilligers. De dagelijkse leiding is in handen van een manager, die een team van professionals aanstuurt en rapporteert aan het stichtingsbestuur.

De PMM organiseert zijn werkzaamheden zo professioneel mogelijk. Onderdeel daarvan is dat wij voor iedere periode van drie jaar een strategisch beleidsplan opstellen met duidelijke en zoveel mogelijk meetbare doelstellingen. Ons laatste plan verliep in 2021. De belangrijkste doelstellingen daarin geformuleerd waren:

- Verhouding ruiters met beperking / zonder beperking brengen van 95/5 naar 60/40
- Uitbreiding aantallen ruiters van 250 naar 400
- Uitbreiding soorten therapiën naar eigen logopedie, oefentherapie, coaching en EMDR (traumatherapie)
- Uitbreiding evenementen

---

¹ Lees hier [wat een ANBI status inhoudt](#)

- Borgen van hoogwaardig paardenwelzijn
- Uitbreiding aantal vrijwilligers van 80 naar 100
- Uitbreiding dagbestedingscliënten in nauwe samenwerking met strategisch partner Reinaerde
- Verbetering financiële resultaten van operationeel verliesgevend naar tenminste neutraal
- Professionalisering van de bedrijfsvoering

Ondanks de uitdagingen die wij als gevolg van de Covid19 crisis ondervonden, stellen we met grote tevredenheid vast dat deze doelstellingen vrijwel allemaal zijn gerealiseerd. Bestuur en management zijn alle betrokkenen, met name onze vrijwilligers, hier zeer dankbaar voor. Alleen op het punt van de professionalisering van onze bedrijfsvoering zijn nog stappen te zetten, die in dit nieuwe plan worden beschreven.

Dat wij dit nieuwe plan voor de periode 2023 – 2026 pas nu publiceren, ligt natuurlijk volledig aan de perikelen rondom Covid19.

Dit beleidsplan is opgesteld om de toekomstvisie van onze prachtige organisatie voor een ieder duidelijk te maken. Het plan omschrijft onze ambities en dient als basis voor de uitwerking van SMART doelstellingen in een jaarlijks te verschijnen operationeel plan. Ons streven is dat de benodigde Investeringen die bijdragen aan de realisatie van dit plan, mede tot stand komen door sponsoring en donaties. Ook voor de komende jaren hebben wij een wensenlijst opgesteld, die u vindt in de bijlage van dit plan.

Net als bij het vorige plan, hebben bestuur en management er alle vertrouwen in dat onze doelstellingen voor de komende jaren wederom gerealiseerd zullen worden

Wij verwelkomen op- en aanmerkingen van iedereen en verzoeken lezers om hun reactie te sturen naar info@prinsesmaximamanege.nl .

2. Visie

Ieder mens, met of zonder beperking, heeft recht op een optimale ontplooiing van zijn zelfredzaamheid, die hij/zij desgewenst tot uitdrukking kan brengen in een diervriendelijke hippische omgeving, waar gestreefd wordt naar maximale integratie tussen mensen met en zonder beperking.

3. Missie

Het op professionele, diervriendelijke en tenminste kostenneutrale wijze aanbieden en uitvoeren van hippische activiteiten voor kinderen en volwassenen met en zonder een beperking met als belangrijkste doelstelling om voortuitgang te bewerkstelligen in hun welzijn en mogelijkheden.

Dit wordt met grote maatschappelijke steun uit onze omgeving gerealiseerd op onze locatie in Den Dolder door een multidisciplinair team, de maatschappelijke betrokkenheid van (vele) vrijwilligers & organisaties en in een strategische samenwerking met onze partner Reinaerde.

4. Swot Analyse

intern	sterk	zwak
	<ul style="list-style-type: none"> • Professioneel team: goed opgeleide hippische instructeurs en specialistische therapeuten • >100 zeer betrokken vrijwilligers • Groot netwerk/ veel steun van bedrijfsleven, serviceclubs en omwonenden • Strategische samenwerking met Reinaerde • Ontwikkelingsgerichtheid: diverse disciplines onder 1 dak • Participatie & integratie • Eén van de grootste therapeutische (FPG²) maneges in NL • Geschikte paarden voor onze kwetsbare doelgroep • Paardenwelzijn (beloond met Plus keurmerk) • FNRS 5 sterren manege, keurmerk veilig paardrijden, Keurmerk Paarden Welzijn + 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen subsidies in welke vorm ook • Bedrijfsresultaat sterk afhankelijk van externe omstandigheden en ondersteuning • Onvoldoende bekendheid • Geen logische keuze valide ruiters, belangrijk voor inkomsten en om de paarden in conditie te houden • Geen professionele marketing communicatie • Verloop vrijwilligers. bedrijfsvoering zonder inzet vrijwilligers onmogelijk • Weinig groeimogelijkheden, want maximale capaciteit zo goed als bereikt
extern	kans	bedreiging
	<ul style="list-style-type: none"> • Uitbreiding dagbesteding ism Reinaerde • Omzetverhoging door nieuwe cursussen en evenementen • Grote maatschappelijke steun inzetten voor (ver)marketing • Beschikbaarheid capaciteit in daluren 	<ul style="list-style-type: none"> • Minder bereidheid tot vrijwilligerswerk • Teruglopende donaties • Een overspannen paarden aankoopmarkt, een beperkt aanbod in basispaarden • Maatschappelijke negatieve beeldvorming omtrent maneges en de inzet van paarden voor paardensport in het algemeen

² FPG = Federatie Paardrijden Gehandicapten

Toelichting sterke punten:

De PMM is een van de grootste FPG-maneges in Nederland.

Het uitdragen, bevorderen en implementeren van participatie is ons DNA. Iedere dag (24/7) staat bij ons in het teken van onze ruiters, vrijwilligers en paarden. Iedereen helpt elkaar!

In het team van professionals staat ontwikkelingsgerichtheid voorop. Het team bestaat enerzijds uit ervaren hippische instructeurs met daarnaast een afgeronde opleiding "instructeur paardrijden gehandicapten". Daarnaast werken wij samen met specialistische therapeuten en *last but not least* onze strategische partner Reinaerde in de dagbesteding.

Zonder de tomeloze inzet van onze 100 vrijwilligers zouden we niet kunnen bestaan: zij lopen mee met de aangepaste lessen, zijn koetsier bij het huifbed-rijden en helpen mee met de zorg voor de paarden en algemeen onderhoud.

Ons 22 paarden worden zowel fysiek als mentaal zwaar belast. Om deze topprestatie te kunnen leveren, is het essentieel dat zij 'goed in hun hoofd en vel' zitten. Er wordt veel van hen gevergd om dienst te doen als drager, maatje en therapeut van mensen die niet altijd natuurlijk meebewegen en/of spanning bij zich dragen.

In ruil voor het prachtige werk dat onze paarden verrichten, letten wij erop dat ze een 'paardwaardig' bestaan hebben. Dit houdt in goede verzorging en afwisseling van werk en vrije tijd. Onze paarden lopen gemiddeld 2 en maximaal 3 uur per dag. De werkverdeling is evenwichtig. Naast lessen met ruiters met een beperking lopen ze ook lessen met valide en gevorderde ruiters. Voor de afwisseling zijn er ook men- of bosritten. Het rijden door gevorderden is van belang voor de spieren en goede conditie van de paarden, een voorwaarde om het zorgwerk goed te kunnen doen. Onze paarden verdienen een wekelijkse rustdag en dagelijkse buitengang in onze prachtige bospaddock. Na gemiddeld vijf jaar geven de meeste paarden aan dat zij het intensieve werk als zorgpaard niet meer aankunnen, waar wij dan onmiddellijk actie op ondernemen. Onze paarden gaan indien maar enigszins mogelijk op hun 18^e verjaardag met pensioen, een unicum in de Nederlandse hippische wereld.

Voor het welzijn en de veiligheid van zowel ruiter als paard is het ons streven om jaarlijks vier tot vijf paarden te vervangen. Voor onze 'oudgedienden' zoeken we altijd een gouden stalletje als dank voor hun geweldige werk. Onze continue aandacht voor paardenwelzijn werd in 2021 met het keurmerk *paardenwelzijn plus* bekroond.

De PMM heeft goede, sterke en brave paarden die heel goed aansluiten bij de doelgroep. Ook voor nieuwe ruiters zonder beperking, die vanuit angst wellicht aarzeling hebben om te gaan paardrijden zijn onze paarden uiterst geschikt. Daarnaast zijn ze breed inzetbaar.

De PMM is een 5 sterren FNRS³-manege die op een prachtige locatie is gevestigd met mooie uitrijmogelijkheden naar het bos.

---

³ FNRS = Federatie van Nederlandse Ruitersport centra

Zonder de grote steun die we krijgen vanuit onze directe omgeving zouden wij geen bestaansrecht hebben. De strategische samenwerking met Reinaerde biedt ons zekerheid en ook kansen voor groei. De ondersteuning die wij ondervinden van vele bedrijven, serviceclubs, ruiters en vrijwilligers is hartverwarmend..

Toelichting zwakke punten:

De kracht van de PMM (zie hierboven) die ons zo aantrekkelijk maakt voor ruiters met een beperking, is tegelijkertijd onze zwakte om te groeien in het aantal valide ruiters. Door o.a. budgettaire uitdagingen, zijn we bijna niet in staat om andere marketinginstrumenten in te zetten dan we nu gebruiken. Deze zijn bijna alle gericht op de doelgroep ruiters mét beperking.

Wij ontvangen, vaak tot verbijstering van velen, geen cent subsidie en net als andere goede doelen zien wij ons in toenemende mate geconfronteerd met donateurs die een projectfinanciering prefereren boven het aanvullen van onze operationele inkomsten. Dat zet druk op onze resultaten. Jarenlang waren we operationeel verliesgevend, maar, ondanks Covid19, is dat verlies vanaf 2021 omgedraaid in een bescheiden positief resultaat. Hoe goed dat ook klinkt, wij blijven uiterst kwetsbaar... positieve resultaten kunnen zo weer omslaan in verliezen.

De mogelijkheden tot verdere autonome groei van onze activiteiten zijn beperkt. In aantallen paarden kunnen we niet verder groeien. Daarnaast is de huidige paardencapaciteit in de afgelopen jaren zo goed als benut. Alleen de bakcapaciteit heeft nog mogelijkheden.

Toelichting Kansen:

Samen met Reinaerde kunnen wij het aantal dagbestedingscliënten uitbreiden.

Ondanks de in 2023 oplopende inflatie, is er naar onze overtuiging nog steeds sprake van relatief gunstige economische omstandigheden, waardoor er bij de consument voldoende besteedbaar inkomen beschikbaar is om in te zetten voor sport, hobby en verstrooiing. Dit biedt ons kansen voor omzetverbetering door het aantrekken van nieuwe en "herintredende" ruiters. Dit realiseren wij door het aanbod van cursussen en evenementen uit te breiden.

Het blijkt dat in onze nabije omgeving nog steeds niet iedereen bekend is met de PMM in haar algemeenheid, maar áls men ons kent, denkt men dat bij ons alleen gereden kan worden door ruiters met een beperking. Door het lidmaatschap van de FNRS (2018) heeft de PMM meer bekendheid in de regio verkregen.

Toelichting Bedreigingen:

Zonder de vrijwilligers kan er door de PMM geen rijles of therapie worden gegeven. Hoe enthousiast ze ook zijn, wij hebben helaas toch te maken met verloop. Het blijven werven en aantrekken van nieuwe vrijwilligers en het behouden van de vrijwilligers heeft onze grote en continue aandacht nodig. Een duidelijk vrijwilligersbeleid zal in de komende jaren ontwikkeld worden.

De PMM opereert op het dunne snijvlak van operationeel winst of verlies... het kan verkeren. Terwijl we tot ons genoegen zien dat de laatste twee jaren operationeel positief gedraaid werd, zien wij tegelijkertijd onze donaties inkrimpen. Dit is een punt van zorg.

Door het fokkerijbeleid in Nederland zijn er steeds minder makke en brave paarden te vinden. De vraag naar dergelijke paarden is hoog, waardoor we verwachten dat de prijzen voor deze dieren hoog blijft.

De maatschappelijke discussie of er überhaupt op paarden gereden mag worden breidt zich uit, voornamelijk onder fanatieke dierenactivisten. Ook de politiek (PvdD) doet een duit in dat zakje. Wij gaan iedere discussie over dit onderwerp aan en bieden volledige transparantie in onze werkzaamheden. Toch blijft waakzaamheid noodzakelijk.

Strategische issues/ uitdagingen

Het ontbreken van een professionele marketing communicatie in relatie tot de afhankelijkheid van werving vrijwilligers, valide ruiters en afhankelijkheid sponsors

Iedere zichzelf respecterende organisatie moet een helder, duidelijk en sterk communicerend plan hebben om zijn positie en positionering te versterken. De voorbije drie jaren zijn we er helaas niet in geslaagd om een gedegen marketing/communicatieplan op te zetten. Omdat we ervan overtuigd zijn hierdoor kansen te missen, geven wij de komende tijd extra aandacht aan deze lacune.

Beperkte groeimogelijkheden en kansen in dagbesteding

Met onze huidige capaciteit bereiken we de maximaal mogelijke bezettingsgraad in de tweede helft van 2023. Dit gegeven, geplaatst in de context van de huidige inflatie, vormt een bedreiging voor onze financiële situatie.

Het goede nieuws is dat binnen de huidige mogelijkheden van ons gebouw er nog 4 stallen bijgebouwd kunnen worden, waarmee we de maximale capaciteit van 28 paarden bereiken. Daarvoor moet overigens ook onze milieuvergunning worden aangepast.

De komende drie jaar zullen we gebruiken om die capaciteitsvergroting te realiseren. Met die uitbreiding verwachten wij in 2027 ons maximum te bereiken.

Met onze huidige capaciteit kunnen we verruiming in ons dienstenaanbod realiseren door de bakcapaciteit uit te breiden met de toevoeging van een extra buitenpaddock. Het streven is dit eind 2023 gerealiseerd te hebben.

5. Doelgroepen & activiteiten

In de voorafgaande drie jaren slaagden we erin de verhouding ruiters met en zonder beperking te brengen naar 60/40. Ons beleid richt zich erop om deze verhouding niet verder te veranderen.

De PMM biedt ruiters:

1. Dagbesteding
2. Huifbedrijven
3. Mennen & mentochten
4. Recreatief paardrijden
5. Prestatiegericht paardrijden
6. Therapie met paarden:
  - a. Logopedie
  - b. Equicoaching
  - c. Equitherapie (fysio/oefentherapie)
  - d. EDMR therapie

Wij onderscheiden ons door ontwikkelingsgerichtheid. Het gevarieerde aanbod aan activiteiten maakt doorgroei mogelijk. Iemand kan beginnen met huifbedrijven en vervolgens via therapie, uiteindelijk in een recreatieve groepsles gaan genieten van het paard. "Iedereen kan paardrijden" is het motto en ieder bereikt, op eigen tempo datgene dat binnen zijn/haar mogelijkheden ligt.

De ontwikkelingsgerichtheid of ambitie van de PMM zal de komende jaren verder bekrachtigd worden door de therapeutische en prestatiegerichte activiteiten meer ruimte te geven en nieuwe vormen van sport- en spelgerichte dagbesteding te bieden.

We hebben reeds een aantal succesvolle edities van het Young Leaders Program georganiseerd waarin de hoofdzakelijk valide ruiters in fasen leren over stalmanagement, gezondheid & welzijn, veiligheid en het organiseren van activiteiten en evenementen. Dit programma focust op persoonlijk en maatschappelijke ontwikkeling van de deelnemers. We zijn ontzettend trots dat we in navolging hierop afgelopen jaar een pilot zijn gestart voor Special Leaders, een opleiding voor mensen met een beperking in samenwerking met de KNHS en FPG.

De therapieën op de PMM worden door therapeuten gegeven die zelfstandig werken en onze accommodatie en paarden huren. Wij bieden al geruime tijd oefentherapie, coaching en logopedie en EMDR therapie. Paarden zijn uitermate geschikt als co-therapeut en deze samenwerkingen bieden onze cliënten een totaalaanbod.

6. Organisatie, HR & Strategische zorgpartner Reinaerde

De PMM is een stichting, die bestuurd wordt door zes bestuursleden:

- voorzitter
- secretaris
- penningmeester
- bestuurslid personeel & vrijwilligers
- bestuurslid paarden/hippisch
- bestuurslid fondsenwerving
- bestuurslid marketing en communicatie (staat nog open)

Bij ons werken verder zeven gediplomeerde instructeurs, een logopedist, een fysiotherapeut, vier begeleiders dagbesteding (in dienst van Reinaerde), een administratief medewerker en een manege-assistent (stalmedewerker).

Uitgangspunt is dat de PMM de basis vormt in hippische activiteiten en organisatie. Reinaerde vult als strategisch partner de zorgcomponent in met betrekking tot de dagbesteding. Specifieke therapieën worden vorm gegeven met zelfstandig werkende specialisten. Dit hele team wordt aangestuurd door de manager van PMM.

De PMM hecht grote waarde aan de kwaliteit van haar activiteiten en realiseert zich dat hierbij goed geschoolde werknemers centraal staan. Daarom hanteert zij bij de functies passende normen met betrekking tot opleiding, ervaring en vaardigheden. Functionerings- en beoordelingsgesprekken zijn de basis voor continue ontwikkeling. Ook investeert PMM in (bij)scholingen. Om de 2 maanden krijgen onze instructeurs les op onze eigen paarden van een externe instructeur en regelmatig wonen de instructeurs de bijscholing van de KNHS bij.

Op alle vlakken, maar vooral in de begeleiding van ruiter en paard tijdens de lessen leveren vrijwillige medewerkers een wezenlijke bijdrage. Zorgen de professionals vooral voor de technische uitvoering van de taak, de vrijwilligers zorgen met hun inzet en betrokkenheid voor integratie en participatie, voor aandacht en sociale ondersteuning. Veel activiteiten, zoals huifbedrijven worden uitsluitend door vrijwilligers uitgevoerd. De bedrijfsvoering van de PMM is zonder vrijwilligers onmogelijk. Dat verdient een professioneel vrijwilligersbeleid waarin met name de binding, organisatie en motivatie van vrijwilligers geborgd is, net als bij in dienst zijnde medewerkers. Daarom spreken we bewust van vrijwillige medewerkers, zij zijn een vast onderdeel van onze organisatie. Of vrijwilligers zich thuis voelen binnen een organisatie hangt mede af van de organisatiecultuur. Het is ons doel om nader te onderzoeken welke aspecten van onze cultuur door (vrijwillige) medewerkers en klanten juist gewaardeerd worden en welke niet. Het (h)erkennen daarvan kan richting geven aan de verdere ontwikkeling van de organisatie. Wij willen daarom graag deze cultuur onderzoeken en benoemen in 2023 in samenwerking met de vrijwilligerscentrales die hiervoor diverse programma's hebben. Onze gemeenschappelijke waarden en normen hebben wij in eerste aanleg als volgt geformuleerd: "Je doet wat je kan, samen, en denken in mogelijkheden". Succes is als de klant tevreden is; "iedereen kan paardrijden" en daarin zijn we creatief, initiatiefrijk, volhardend en ontwikkelingsgericht.

De PMM werkt met stagiair(e)s van opleidingen zoals Paardenhouderij & Management, sociaal-pedagogische opleidingen (SPW en SPH), ORUN, FPG of vergelijkbare opleidingen. De PMM is een erkend leerbedrijf voor de paardenhouderij.

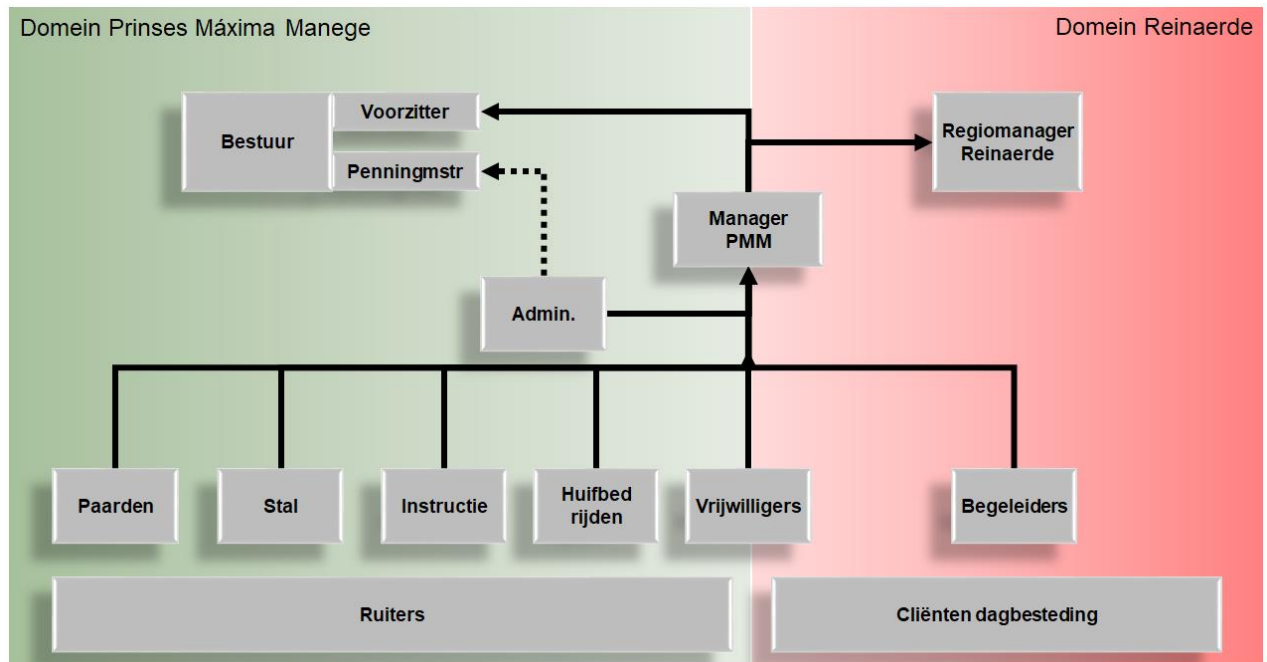
Ons HR-Beleid zal zich de komende jaren richten op:

- continueren structurele beoordelings- en functioneringsgesprekken
- professionaliseren privacybeleid HR-documentatie
- functie- en beloningsgebouw ontwerpen en implementeren
- aanstellen nieuwe vertrouwenspersoon
- implementeren van POP
- jaarlijkse teamdag
- opzetten van nieuw en passen vrijwilligersbeleid
- stagiair(e) beleid
- bewaken gedragscode en VOG-beleid
- professionalisering bedrijfsvoering

Strategische Samenwerkingspartner Reinaerde

Na in 2017 een nieuwe strategische samenwerkingsovereenkomst met Reinaerde gesloten te hebben, is de conclusie gerechtvaardigd dat de PMM daar de vruchten van heeft kunnen zien. Desondanks vonden Reinaerde en de PMM in 2022 dat aanpassingen op onze samenwerkingsovereenkomst noodzakelijk waren. Het streven van beide partijen is deze overeenkomst zodanig robuust vorm te geven dat beide partijen daar optimaal van kunnen profiteren. De verwachting is dat medio 2023 de nieuwe overeenkomst getekend zal worden.

De PMM/Reinaerde organisatie zal niet worden aangepast en wordt als volgt hieronder schematisch weergegeven:

7. Middelen & accommodatie

De PMM ligt aan de rand van het bos en sluit aan op ruiterroutes van het Pijnenburg Bos en de Soester Duinen. De gehele manege is rolstoelvriendelijk, drempelvrij en voorzien van automatische deuren. Voor onze activiteiten hebben we de beschikking over:

- Binnenbak van 20mx60m met Agterberg bodem voorzien van automatische sproei-installatie
- Buitenbak van 20mx40m met Agterberg bodem en handmatige ingestelde sproei-installatie
- Longeer/therapie-paddock
- 1 verhoogde opstapperron met tillift binnen
- 1 verhoogd opstapperron buiten
- Een spreek/vergader ruimte
- Invalidentoilet
- Rolstoelvriendelijk(e) rijtuig/menwagen
- Marathon/trainings menwagen
- 1 Huifbed met tillift
- Aangepaste tuigage als bijvoorbeeld klittenbandzadels, kleurenteugels en lussenteugels
- 20 stallen van 3 bij 3 en 4 grote stalen voor de grotere paarden van 3 bij 4
- 2 gedraineerde paddocks en 1 weiland met automatische drinkbakjes
- Paardenvrachtwagen

Mogelijke toekomstige uitbreidingen zullen moeten passen in het dan vigerende bestemmingsplan.

Voor de komende jaren voorzien we regulier onderhoud aan paddocks en het creëren van een nieuwe bak/paddock, die we met sponsors proberen te realiseren.

Hoewel we voldoen aan de wettelijke eisen rond brandbeveiliging, streven we ernaar in de komende periode ook hierin verbeteringen aan te brengen, door de invoering van een aspiratiesysteem, waarmee brand eerder ontdekt kan worden, hetgeen de veiligheid van onze mensen en paarden sterk te goede komt.

8. Duurzaamheid

Een zeer belangrijke en zeker ook uitdagende doelstelling, is dat we in 2026 klimaatneutraal willen zijn.

Waar staan we nu ?

- LED verlichting in de binnen- en buitenbak en rondom het gebouw (vermindering energieverbruik)
- Hooihuisjes in de paddock (ter voorkoming verspilling hooi)
- Recycling van stro-mest (voor de champignonteelt).
- We sproeien onze binnenbak met grondwater

Waar richten we ons op?

We hebben de beschikking over een enorm dak dat met zonnepanelen meer dan de door ons gebruikte energie kan opleveren. Het overschot willen we graag leveren aan derden. Thans is het project zonnepanelen in volle gang: we verwachten de afronding eind 2023.

Duurzaamheid van maneges houdt daar niet mee op. Kijkend naar collega maneges is ook het overwegen waard om te kijken naar:

- De circulariteit van mest, wellicht het maken van briketten als dagbesteding.
- De herkomst van voer
- Opvang van regenwater van de daken in ondergrondse buffertanks (tweemaal 60 m3)
- Hergebruik van regenwater t.b.v. en drinkwater paarden
- Gevel-, dak- en glasisolatie
- Warmtepompen
- infrarood-verwarmingspanelen, alleen lokale verwarming waar nodig
- aanwezigheidsdetectie t.b.v. verlichting
- waterbesparende toiletten
- biodiversiteit: aanplant van appel-, peren- en pruimenbomen, evenals eetbare struiken en gewassen

We zijn voornemens om hier externe expertise voor aan te trekken om een duidelijke visie uit te werken voor de komende jaren en daarmee ook de benodigde sponsoring te kunnen onderbouwen.

9. Paarden

Het rijden en werken met ruiters met een beperking is een zware belasting voor onze paarden. Zowel fysiek als mentaal. In ruil voor het prachtige werk dat onze paarden verrichten, letten wij erop dat ze een 'paardwaardig' bestaan hebben. Dit houdt in een uitstekende verzorging en optimale afwisseling van werk en vrije tijd. Paardenwelzijn staat erg hoog in het vaandel. Alle paarden worden zowel recreatief als prestatiegericht ingezet, hebben een wekelijkse rustdag en dagelijkse "buitengang". Onze paarden werken gemiddeld twee en maximaal drie uur per dag.

Het rijden door gevorderden is van belang voor de spieren en conditie van de paarden. Dit is een voorwaarde om het zorgwerk goed te kunnen doen. We streven daarom naar een verhouding van 70% stap/draflessen (recreatief) en 30% prestatiegerichte lessen.

Paarden worden geselecteerd op betrouwbaarheid en fysieke gezondheid en aangekocht in de kracht van hun leven. Wanneer zij signalen geven dat zij het intensieve werk als zorgpaard niet meer aankunnen of de 18-jarige leeftijd hebben bereikt, gaan wij op zoek naar een passend recreatieadres. Jaarlijks wordt een aan-verkoopplan geformuleerd teneinde ook de sponsoring te kunnen werven (bijlage 4).

De manège heeft de beschikking over 24 stallen en twee paddocks. Er kan gebruik worden gemaakt van verder weg gelegen weiland, echter dit is arbeids- en tijdsintensief. Het streven is om een dichterbij de manège gelegen weiland en meer weide-oppervlak te verkrijgen.

Zoals eerder vermeld staat het welzijn heel hoog op het lijstje van de PMM. Om de 2 maanden komt er een fysio/osteopaat om de paarden te checken en indien nodig te behandelen. Jaarlijks komt de paardentandarts en de zadelfitter en wekelijks de hoefsmid. Ook wordt er nauw samen gewerkt met een dierenarts. Dit alles om de paarden zo fit mogelijk te houden zodat ze met veel plezier hun werk kunnen doen. De PMM doet alles wat in hun vermogen ligt om eventueel geblesseerde paarden te behandelen mits er uitzicht is op volledig herstel.

Als erkenning ontvingen we het plus certificaat van het keurmerk paardenwelzijn, waar wij enorm trots op zijn, maar we willen door ontwikkelen. Stilstaan is achteruitgang. Wij willen een voorbeeld zijn. De valide ruiters, de osteopaat, onze paardentrainer zorgen dat de paarden optimaal in staat zijn om het werk aan te kunnen. Toch denken wij dat het nog beter kan. Wij hebben onze zinnen gezet op een trilplaat voor paarden, de Vitafloor. Een studie heeft uitgewezen dat Vitafloor een positief resultaat had op de afmeting, omvang en symmetrie van de rugspieren van het paard. En laten het nu juist rugproblemen zijn die vaak leiden tot kreupelheid. Deze vitafloor kunnen we inzetten bij blessures en spierstijfheid, maar vooral om onze paarden soepel, gezond en krachtig te maken en te houden. Een vitafloor is gemakkelijker bereikbaar als deze in huis is dan de osteopaat en kan daarmee veel vaker worden toegepast. De kosten voor kreupelheidsonderzoeken, revalidatie en osteopaat zullen naar beneden gaan en de conditie en het welzijn van onze paarden omhoog.

10. Financiële exploitatie

De PMM ontvangt geen subsidies en streeft naar tenminste een kostenneutrale operatie.

Onze tarieven zijn marktconform en er wordt geen onderscheid gemaakt tussen ruiters met en zonder beperking, hoewel de lessen voor deze eerste categorie arbeidsintensiever zijn.

Sponsors en donateurs zijn nodig voor investeringen in materieel, paarden of verdere ontwikkeling van de PMM. Ondersteunen kan in de vorm van een donatie, het meespelen in de vriendenloterij ten gunste van de manege of de adoptie van een paard of pony.

De stichting heeft een ANBI status, die aangeeft dat de PMM door de belastingdienst is aangemerkt als een algemeen nut beogende instelling waardoor schenkingen door de schenker kunnen worden afgetrokken bij de aangifte inkomsten- of vennootschapsbelasting. PMM publiceert conform richtlijnen ANBI.

In de komende jaren gaan we indringend bekijken of er in de vele “potjes” van Nederland en de EU, ook voor de PMM een bijdrage te realiseren is.

11. Samenwerking, partners & MBO

De PMM:

- omarmt het maatschappelijk betrokken ondernemen en kiest bewust voor langdurige samenwerking met partners die ondersteunend of aanvullend zijn aan onze kernactiviteiten. Belangrijkste strategisch partner is Reinaerde, de zorginstelling die ons vanaf dag 1 op haar terrein huisvest en de dagbesteding binnen onze manege vormgeeft.
- is lid van “Samen voor Zeist”, het kenniscentrum voor Maatschappelijk Betrokken Ondernemen (MBO) in Zeist dat onderdeel is van het landelijke netwerk “Samen voor Betrokken Ondernemen”.
- bevordert de maatschappelijke betrokkenheid van ondernemingen bij de doelgroep ruiters met een beperking. Versterking van banden met de PMM kunnen organisaties door mee te doen met MBO gerichte klussendagen.
- is aangesloten bij de Federatie Paardrijden Gehandicapten, een overkoepelende organisatie die bijdraagt aan kwaliteitsontwikkeling van, opleidingen voor en georganiseerde inzet van vrijwilligers bij het paardrijden door mensen met een beperking.
- is ook aangesloten bij de Federatie van Nederlandse Ruitersportcentra, een branchevereniging voor professionele ondernemers. FNRS behartigt de belangen van de ondernemers richting externe partijen, biedt individuele diensten aan leden en werkt aan de ontwikkeling van de branche. Centrale thema's zijn kwaliteit, veiligheid en duurzaamheid. Klant, paard en ondernemer staan hierbij centraal.
- is ook aangesloten bij Keurmerk Paarden Welzijn, is een keurmerk om het welzijn van gehouden paarden verder te verbeteren. Paardenbedrijven die aan de gestelde eisen voldoen krijgen het Keurmerk Paarden Welzijn. Het keurmerk is een erkenning van het streven naar paardenwelzijn. Het paardenwelzijn staat erg hoog in het vaandel van de PMM.

Met partners als de Johan Cruijff Foundation, DVB Foundation, ParaPaard, zijn projecten opgestart die ons in staat stellen om de individuele ontwikkeling van bepaalde ruiters en/of vernieuwende activiteiten een impuls te geven.

12.(Sociale) Veiligheid

Veiligheid van onze medewerkers en vrijwilligers staat als eerste op onze prioriteitenlijst. Wij continueren ons beleid van een tweejaarlijkse RI&E.

De PMM heeft het keurmerk 'Veilig Paardrijden' dat aangeeft dat wij veiligheidsregels naleven met betrekking tot bijvoorbeeld kledingvoorschriften, de ruimte waarin de activiteiten plaatsvinden en de opleiding Bedrijfshulpverlening (BHV) voor de medewerkers.

Conform RI&E normen is er een (bijna)ongevallen registratie die periodiek geëvalueerd wordt en vertaald wordt naar verbeteringen. De RI&E is 2022 weer getoetst en indien nodig worden er aanpassingen gedaan.

Wij hechten daarnaast veel waarde aan sociale veiligheid op de PMM. Een onafhankelijke vertrouwenspersoon is aangesteld voor "sociaal onveilige" situaties die de betrokkene niet rechtevree wil melden. Het kan dan gaan om ongewenst gedrag of seksuele intimidatie.

Het is inmiddels enkele jaren het beleid dat alle medewerkers en vrijwilligers zich houden aan de gedragscode van de PMM en zij een Verklaring omtrent Gedrag (VOG) hebben overlegd.

Omdat de manege 's nachts onbemand is, is de manege voorzien van inbraakbeveiliging opgevolgd door een beveiligingsorganisatie. De binnenruimte is voorzien van camera's die via een mobiele telefoon bekeken kunnen worden.

Met betrekking tot AVG zijn er uitdagingen in communicatie over wedstrijden en de uitslagen daarvan. De werkwijze, regels en de communicatie-behoefte worden nader onderzocht en uitgewerkt in een AVG plan/procedure in 2023.

Bijlage 1 ontwikkelingsrichtingen / doelen PMM

Hieronder een overzicht van de toekomstrichtingen die nog nader uitgewerkt worden in een operationeel jaarplan met SMART doelstellingen per gebied.

Cliënten & activiteiten

- Optimaliseren verhouding valide / minder valide naar 30%/70% in 2024
  - Uitbreiding valide ruiters (herintreders)
  - Uitbreiding lease ruiters
- Sterkere focus op cliënten met een sociaal emotionele beperking waarbij integratie in reguliere lessen mogelijk is.
- Marketing van de PMM richten op valide én minder valide doelgroepen vanaf 2023.
- Therapeutische activiteiten krijgen meer ruimte. Daarvoor is op termijn ook meer bakcapaciteit nodig. Het plaatsen van een extra paddock die daarvoor gebruikt kan worden is dan een voorwaarde. Deze staat op de wensenlijst.
- Meer prestatiegerichte hippische activiteiten teneinde de ontwikkeling van ruiters te verbeteren.
  - elke maand een evenement in 2023. Zie de activiteitenkalender op de website.
- Uitbreiding dagbestedingsactiviteiten in de periode 2023-2024 in overleg met onze strategische en zorgpartner Reinaerde.
  - In het 1e kwartaal van 2023 zullen we hier nader vorm aan geven.
  - Introductie sport en spelgerichte dagbesteding en bijv. het Special Leaders program i.p.v. arbeidsmatige dagbesteding.
- Uitbreiding cursussen/opleidingen voor de ruiters

Accommodatie

- Regulier onderhoud aan paddocks in 2023
- creëren van een nieuwe bak/paddock om therapieën meer ruimte te bieden in 2023
- Aanpassingen aan het gebouw i.o. Reinaerde, zijnde de dakisolatie van het achterste deel van de stal en het creëren van een vergaderruimte op zolder.
- Aanpassing van de brandbeveiliging. Wij zouden graag een ander systeem toepassen in alle ruimten waar dat nodig is om 24/7 beveiligd te zijn.
- Onderzoek naar zonnepanelen m.b.v. externe expertise (in het kader van duurzaamheid) in Q1 2023
-

Duurzaamheid

- Zonnepanelen op het manegedak in 2023
- externe expertise aantrekken om een duidelijke visie uit te werken voor de komende jaren en daarmee ook de benodigde sponsoring te kunnen onderbouwen. Q1 2023

Organisatie

- Professioneel vrijwilligersbeleid

- Onderzoeken cultuur en waardering door (vrijwillige)medewerkers en klanten in 2023
- Formuleren vrijwilligers beleid m.b.t. werving & organisatie in Q4 2023
  - Planmatige werving
  - Beleid mbt organisatie, motivatie en betrokkenheid
- Continueren samenwerking met Reinaerde naar draagkracht tot 2024
- Uitbreiden dagbesteding in 2023-2024 i.s.m. Reinaerde
  - Verbreding arbeidsgerichte dagbesteding naar bijv. kantine werkzaamheden, uitbreiding stalwerkzaamheden en opzetten klusteam
- Toetsen RI&E in 2024
- De PMM nog beter op de kaart zetten/vermarkten bij alle betrokkenen
  - Bestuurslid marketing & communicatie aantrekken

Paarden

- Realisatie van het jaarlijkse aan- en verkoopplan (zie bijlage 2; projectplan paardvriendelijk beleid)
  - door het tijdig werven van sponsoring
  - creëren van reserves om ons aan de beleidsuitgangspunten te kunnen houden
- Een voorbeeld zijn op het gebied van paardenwelzijn (voldoen aan meer dan alleen keurmerk Paardenwelzijn)
  - Verkrijgen van meer en dichterbij gelegen weideoppervlak
  - Paarden 1 dag in de week uitroosteren om in de wei te grazen
  - Investeren in o.a. vitafloor (zie wensenlijst), een trilplaat die met name de spiersterkte en doorbloeding verbetert. . Deze vitafloor kunnen we inzetten bij blessures en spierstijfheid, maar vooral om onze paarden soepel, gezond en krachtig te maken en te houden.
  - Paarden meer uitdagingen aanbieden in de paddock door speelmateriaal te creëren
- Bijdragen aan onderzoek naar paardenwelzijn (deelname aan 2-jarig onderzoek Aeres in 2022)
- Het is steeds moeilijker om goede paarden te krijgen. Elk jaar gaan 3 paarden met pensioen gaan en moeten vervangen worden. Er is veel vraag naar brave bomproof paarden. Paarden worden ook steeds duurder. Het zou een aanvulling zijn om elk jaar 2 à 3 jonge paarden te kopen die qua karakter bij ons passen deze zelf op te leiden en toe te voegen aan ons paarden bestand of deze juist weer door te verkopen. Hierdoor weet je de geschiedenis van het paard omdat je deze zelf opleidt. Een onderzoek naar mogelijkheden en scenario's volgt in Q1 2023.
- Nader onderzoeken of en welke mogelijkheden er zijn tot uitbreiding van stallingscapaciteit in het licht van vergunningen en stikstofbeleid in 2023.

Financiële exploitatie & donateurs

- Bereiken van een kostenneutrale operatie
- Uitbreiden inkomsten door aantrekken nieuwe ruiters
- Uitbreiden inkomsten door meer plaatsen te creëren voor cliënten dagbesteding
- Meer inkomsten genereren uit kantine opbrengsten
- Meer inkomsten genereren uit opbrengsten evenementen
- Meer inkomsten genereren door accommodatie te verhuren aan externe partijen zoals bijvoorbeeld paardencoaching etc.
- Blijven monitoren van de lesgelden en deze blijven vergelijken met andere maneges in de buurt. We willen zeker niet de duurste zijn maar ook niet de goedkoopste

Samenwerking, partners & MBO

- Voortzetten van projecten met partners zoals Johan Cruijff, DVB foundation en ParaPaard, IcemanFoundation
- Aantrekken donateurs voor de exploitatie, zoals bijv. adoptie paarden
- Aantrekken sponsoring voor investeringen in materieel, paarden (wensenlijst en paarden aan-verkoopplan).
- Uitbouwen klusdagen
- Onderzoek naar aantrekken externe partij voor verhuren accommodatie in de daluren
- Onze kennis nog meer delen met andere soortgelijke maneges

(Sociale) veiligheid

- Ondertekende gedragscode én overlegde VOG verklaring voorwaarde inzet bij PMM per 1 januari 2022.
- AVG procedure & communicatieplan wedstrijden Q1 2023

Bijlage 2 sponsorplan

De PMM streeft naar een kostenneutrale operatie. Sponsorgelden kunnen daarbij van cruciaal belang zijn! Hiertoe richt de PMM zich op de volgende doelgroepen:

1. Particulieren
2. Bedrijven
3. Serviceclubs
4. Subsidiërende fondsen / vermogensfondsen
5. Kerken / kringloopwinkels / diverse verenigingen
6. Deelname aan door derden geïnitieerde (sponsor)activiteiten
7. Eigen activiteiten (sponsorspringen, MBO activiteiten)

ad 1 Particulieren

Vaste donateurs

De PMM beschikt over een vaste kern van particulieren die de manege een warm hart toedraagt en de manege financieel ondersteunt met een jaarlijkse bijdrage. Deze particulieren ontvangen jaarlijks een brief met verzoek een (vrije) donatie over te maken. Bij alle externe contacten wordt de PMM-flyer verspreid waarin een formulier uitnodigt tot een eenmalige bijdrage of om donateur te worden.

Vriendenloterij

De PMM is een van de goede doelen van de Vriendenloterij. Momenteel spelen 16 mensen in de vriendenloterij mee voor de manege.

Eenmalige giften

Het komt met enige regelmaat voor dat een particulier, die bekend is met de activiteiten van de manege, besluit gasten te vragen in plaats van het geven van een cadeau ter gelegenheid van de viering van verjaardag, jubileum, afscheid o.i.d een donatie te doen aan de PMM. Ook de opbrengst van de kaartclub, knutselclub komt weleens ten goede aan de manege. Ook via de website kunnen donatie worden gedaan.

Ad 2. Bedrijven

MBO

In het kader van Maatschappelijk Betrokken Ondernemen reserveren sommige bedrijven een deel/percentage van de winst voor donaties aan een goed doel. Het beleid dienaangaande is sterk wisselend. Sommige bedrijven kiezen voor één bepaald doel gedurende een van tevoren bepaalde periode, veelal 3 jaar. Andere bedrijven doneren eenmalig of langdurig aan diverse goede doelen. Affiniteit (van de beslissingsnemer bij het bedrijf) met het specifieke goede doel speelt vaak een doorslaggevende rol. Bij een paardenminnende directeur/eigenaar zijn de kansen voor PMM groter. Het vinden van bedrijven die de PMM willen ondersteunen is zeer lastig, vereist veel netwerken en intensieve aandacht.

Adoptie paard

De PMM biedt de mogelijkheid voor bedrijven om een langdurige relatie aan te gaan door adoptie van een paard ad € 2.500 per jaar waarbij PMM enkele tegenprestaties levert. De laatste jaren is het aantal bedrijven dat een paard adopteert echter sterk afgenomen. De adoptie van een paard is aansprekend, maar vaak vindt men het bedrag dat hiermee gemoeid is te hoog. Hierdoor zijn er 3 sponsorpakketten gemaakt Goud (€2500,-), Zilver (€1500,-) en Brons (€500,-)

Reclameborden

Enkele jaren geleden hebben we reclameborden (ad € 250 per jaar) in de manegebak afgeschafte in verband met ongewenste prikkels (onrust) voor onze ruiters. De vermelding van een bedrijfsnaam op het sponsorbord in de kantine is hiervoor in de plaats gekomen. Maar het is gebleken dat hier minder animo voor is.

De optie voor het weer plaatsen van reclameborden is heroverwogen. Ze worden opgehangen op de achterwand van de binnenbak, met minimale prikkels voor onze ruiters.

Sponsorpakketten

We werken nu met 3 sponsorpakketten Goud, Zilver en Brons

Brons €500,- per jaar

- Reclamebord op onze locatie (eenmalig €300,- voor het laten maken van het bord)
- Bedrijfslogo op onze website

Zilver €1.500,- per jaar

- Adoptie van een van onze pony's (de adoptiepony krijgt uw bekendheid d.m.v. uw logo/naam)
- Per kwartaal een update-bericht over uw adoptiepony.
- Reclamebord op onze locatie (eenmalig €300,- voor het laten maken van het bord)
- Bedrijfslogo op onze website
- Mascotte

Goud €2.500,- per jaar

- Adoptie van een van onze paarden (het adoptiepaard krijgt uw bekendheid d.m.v. uw logo/naam)
- Per kwartaal een update over uw adoptiepaard
- Reclamebord op onze locatie (eenmalig €300,- voor het laten maken van het bord)
- Bedrijfslogo op onze website
- Mascotte
- Huifkartocht voor 10 personen bij ons op locatie.

Ad 3. Service Clubs

(Meestal) jaarlijks kiest een serviceclub een goed doel waarvoor de club zich een jaar lang fysiek, of voor hun belangrijkste fondsenwervende activiteit, inzet. Voor een groot aantal clubs

uit de regio is de PMM de afgelopen jaren al “het jaarlijkse goede doel” geweest. Op basis van de wensenlijst worden clubs actief benaderd om te ondersteunen bij projectfinanciering.

Duidelijk moge zijn dat de opbrengst van serviceclubacties varieert en vaak afhankelijk is van grootte en activiteiten van de club. Doorgaans ligt het bedrag rond € 6.000 - € 8.000. Voor zover bekend is keuze van het goede doel eenmalig, hoewel we er natuurlijk naar streven om dergelijke organisaties langer aan ons te binden.

Ad 4. Subsidiërende fondsen/vermogensfondsen

Absolute voorwaarde bij indienen van aanvragen bij fondsen is tijdige beschikbaarheid van jaarverslag, een budget voor het lopende jaar, KvK inschrijving, statuten e.d. Zowel landelijk, regionaal als plaatselijk zijn er veel fondsen waarvan de doelstelling precies aansluit bij die van de PMM (vrijwilligersorganisatie, gehandicaptenzorg, gehandicaptensport, kinderen met beperking). Fondsen financieren echter nooit een exploitatietekort. Fondsen financieren evenementen en/of aanschaf van materialen. Verzoeken zijn gebaseerd op de wensenlijst.

Ad 5. Kerken/Kringloopwinkels/verenigingen

Collecte opbrengsten van kerken worden vaak bestemd voor een goed doel. De PMM maakt goede kans hiervoor in aanmerking te komen na een noodkreet vanuit de PMM. Het kerkbestuur beslist. Bedragen lopen uiteen (€ 300 - € 1.000).

Ad 6. Deelname aan diverse acties

Steeds vaker organiseren o.a. bedrijven promotionele acties waarbij goede doelen worden ondersteund om daarmee hun imago als maatschappelijk betrokken onderneming te verbeteren. Omdat een tegenprestatie wordt verlangd in de vorm van collecteren of verzamelen van punten c.q. stemmen is voor deelname aan deze acties draagvlak en inzet nodig binnen de PMM. Gezien de beperkte mankracht zal per actie worden bekeken of de tijdsinvestering opweegt tegen de te verwachten opbrengst. (Meestal tussen € 500 en € 1.000).

Ad 7. Eigen activiteiten

MBO activiteiten (klusdagen) vergroten naamsbekendheid en stellen PMM in staat zonder kosten verbeteringen in de accommodatie te bewerkstelligen. Daar waar mogelijk zal de PMM gebruik blijven maken van geboden kansen. Een jaarlijks terugkerende partij is ASR zij komen jaarlijks 1 of 2 keer met een team klussen.

Ieder jaar organiseren we zelf ook het sponsorspringen aan het begin van het nieuwe jaar.

Bijlage 3 Overzicht gewenste investeringen

Hieronder de gewenste investeringen, groot of klein, onderbouwd en met een prijsindicatie voor zover dat al kan. Na de tabel volgt een toelichting per onderdeel. In sommige gevallen verdient het nader onderzoek en offertes om tot een raming te komen. We hebben de wensen geordend naar gebouw, faciliteiten, materialen (vooral voor lessen) en paarden. Voor wat betreft wensen & investeringen in/aan het gebouw is Reinaerde uiteraard eerste aanspreekpunt.

De wensenlijst is bedoeld om richting te geven aan fondsenwerving. We onderscheiden drie categorieën met betrekking tot urgentie.

- Basis/ noodzakelijk: als er geen sponsorgeld is zal dit uit eigen middelen betaald moeten worden, het is noodzaak/ basis en daarmee prioriteit 1 (hoogst), realisatie in 2023.
- Toekomst/ sponsoring: wensen die heel belangrijk zijn voor de toekomst van PMM , voortbestaan, kostenbesparing of groei, bijv. zonnepanelen of extra bak. Prioriteit 2.
- Wens/ sponsoring: alle andere wensen die er zijn. Onderling kunnen deze verschillen in prioriteit (3 tot 5).

	Bedrag	categorie	prio	opbrengst
Gebouw				
Isolatie dak stal	Xxx	Basis: noodzakelijk	1	paardenwelzijn
Zonnepanelen	30.000 excl. BTW	Toekomst/sponsoring	2	kostenverlaging
Juryhok/vergaderruimte zolder	xxx	Wens/sponsoring	4	Verhuurmogelijkheid?
Rookmelding obv aspiratiedetectie	xxx	Basis: noodzakelijk	1	veiligheid
Faciliteiten				
Update website	2.851 incl. BTW	Basis: noodzakelijk	1	Beter bereik
Grote paddock egaliseren en aanvullen	3.000 excl. BTW	Toekomst/sponsoring	2	Voorkomen volledige vervanging
Nieuwe bak/paddock aanleggen	13.000 excl. BTW	Toekomst/sponsoring	2	groeimogelijkheid
Vervanging bodem langeerpaddock	5.000 excl. BTW	Wens/sponsoring	4	Vergroten gebruiksmogelijkheden
	Bedrag	categorie	prio	opbrengst

Materialen				
Cassette lift voor huifbed	2.300 excl. BTW	Basis: noodzakelijk	1	Werkend huifbed
1 of 2 mestcontainers	2.200 -4.400 excl. BTW	Wens/sponsoring	3	Motivatie vrijwilligers
Hindernismateriaal	1.250 excl. BTW	Wens/sponsoring	3	Motivatie ruiters/leskwaliteit
Cavaletti blokken	1.285 excl. BTW	Wens/sponsoring	3	Motivatie ruiters/leskwaliteit
Nieuwe balken	234,00 incl. btw	Wens/sponsoring	3	Motivatie ruiters/leskwaliteit
Nummerset	350,0 incl. BTW	Wens/sponsoring	3	Motivatie ruiters/leskwaliteit
Marathonwagen met rolstoelplek	xxx	Wens/sponsoring	5	Uitbreiding / vervanging?
Nieuwe sleep voor de bak		Basis:noodzakelijk	1	Behoud bodems
Carport		Wens/sponsoring	3	Behoud vrachtwagen
Weidebloter	1.500 incl. BTW	Wens/sponsoring	2	Bijhouden wei
Paarden, welzijn & gezondheid				
Regendekens	1.920 incl. BTW	Basis: noodzakelijk	1	noodzaak
Nieuwe zadels	10.000 incl BTW	Basis: noodzakelijk	1	Voorkomen blessures
Vervanging beugelriemen	720 incl. BTW	Basis: noodzakelijk	1	Veiligheid
Passende bitten / bitfitter	3.840 incl BTW	Wens/sponsoring	3	PR waarde, paardenwelzijn
High Power lasertherapie	5.000	Wens/sponsoring	3	Kostenverlaging voorkomen bessures
Vitafloor	17.500	Wens/sponsoring	2	Kostenverlaging voorkomen blessures
Speelmateriaal in de paddocks	2.000 incl. BTW	Wens/sponsoring	2	Paardenwelzijn

Toelichting wensenlijst

Gebouw

- **Isolatie dak** € xxx

Bij het achterste gedeelte van de paardenstal is het dak nog niet geïsoleerd. Hier staan de 4 grote paarden. In de winter is het daar nu erg fris en in de zomer warm.
- **Zonnepanelen op het dak** € 30.000 ex btw

Verduurzamen door opwekken energie voor eigen gebruik en het eventueel terug leveren aan Reinaerde voor de woningen of aan de energiemaatschappij.
- **Jury hok /vergaderruimte op zolder** € xxx

Nu zetten we vaak een auto in de bak tijdens wedstrijden. Door het maken van een jury hok boven op zolder, heeft de jury een veel mooier beeld/ overzicht voor het beoordelen van de proef of springparcours. Ook hebben we tekort aan vergaderruimte, hetgeen we kunnen combineren. De zolder is nu geen verblijfsruimte aangezien er geen nooduitgang is, deze zal eerst aangelegd moeten worden (brandveiligheid voorschriften). Eerst zal daarover overleg met Reinaerde moeten plaats vinden.
- **Aanpassen Rookmelding-installatie** € xxxx

Rookmelders t.b.v. brandveiligheid zijn complex in een manege, vooral in de ruimte waar stro en hooi aanwezig is of waar een hoefsmid actief kan zijn. Regelmatig gaat het brandalarm onnodig af. Wij zouden graag een ander systeem toepassen in alle ruimten waar dat nodig is. Een aspiratiesysteem onderscheidt bijvoorbeeld rookdeeltjes van andere (stof)deeltjes waardoor het systeem minder storing gevoelig is. Er zijn ook andere opties. Nader onderzoek volgt.

Faciliteiten

- **Update website** €2.851,- incl btw

Van de bezoekers van de website krijgen we melding dat de info moeilijk te vinden is op de website
- **Grote paddock egaliseren en aanvullen** € 3000,- ex btw

Het afgraven van het oude zand en het aanbrengen van nieuw zand. Door de vermenging van het zand met mest en hooi als gevolg van het intensieve gebruik van de paddock is het zand nu vervuild. Bij regenval ontstaan moddergebieden waar de paarden diep in weg zakken dit kan leiden tot diverse hoef en huidproblemen zoals rotstraal en mok.

- **Nieuwe coaching-ruimte en paddock laten aanleggen** € 13.000 ex BTW

In verband groei activiteiten is er behoefte aan aanvullende buitenruimte die mogelijk gecreëerd kan worden tussen de huidige twee paddocks in. Door extra buitenruimte kunnen meer therapie lessen gegeven worden en is er ook meer ruimte voor het toegenomen paardenbestand.

- **Vervanging bodem longeerpaddock** € 6.000 ex btw

De longeerpaddock heeft nu zwaar los zand. Hierin kan je eigenlijk geen paard longeren omdat de kans op blessures groot is. Vervanging door bodem van Agterberg zou ideaal zijn omdat je dan ook je paarden het hele jaar buiten goed kan trainen.

Materialen

- **Cassette lift voor huifbed** € 2.300 ex btw
- **1 á 2 mestcontainers** € 4.400 ex btw

Hierdoor kan er efficiënter en Arbo-technisch verantwoord gewerkt worden. Je kan er minstens 4 stallen mee mesten. De containers worden met de trekker geleegd. Dit scheelt veel arbeidstijd ten opzichte van het heen en weer lopen / legen met kleine kruitwagens naar de mestplaats.

Het zou fijn zijn als we er 2 kunnen aanschaffen. We hebben er al drie. Het ontbreekt op sommige zaterdagen aan een tractor chauffeur wat betekent dat er max. 3 containers uit de stallen worden gehaald, hetgeen door de vrijwilligers op zondag gecompenseerd wordt. Met dit in het achterhoofd en de groei van 20 naar 24 stallen, is vooral voor de vrijwillige mestploeg in het weekend de tijdsbesteding de grens van vrijwilligheid inmiddels voorbij en inzet van meer vrijwilligers helpt alleen wanneer er ook meer containers zijn.

- **Nieuw hindernis materiaal 10 x € 125**

€ 1.250,00 ex btw

Nieuwe houtenvleugels €125,00 per stuk. Voor aanschaf zijn 10 vleugels noodzakelijk. Deze kunnen gebruikt worden bij de springlessen en bij de spelletjes.

- **Cavaletti-blokken set van 20**

€ 585,00 ex btw

De kleine cavaletti-blokken kunnen gebruikt worden met onze springbalken. Ze kunnen gebruikt worden tijdens de training om onze paarden los en lenig te houden. Ook kunnen deze blokken gebruikt worden bij de spelletjes

- **Nieuwe balken 12 x 19,50 incl. btw**

€ 230,00 incl btw

De balken zijn in allerlei kleuren de prijs met eind dop is €19,50 per balk incl. btw. Er zijn ongeveer 12 balken nodig.

- **Nummerset**

€ 350,00 incl. BTW

Deze kunnen we gebruiken voor bij de spelletjes en bij het springen. De kosten voor deze set zijn €350,00 incl. btw.

- **Een rolstoeltoegankelijke marathonwagen**

€ xxxx

We hebben een rijtuig, een soort huifkar waar wij rolstoelgebonden personen mee naar het bos kunnen nemen. Nadeel is wel dat degene in een rolstoel achterin het rijtuig zit en minder uitzicht heeft. In een rolstoeltoegankelijke marathonwagen is de beleving veel intenser. Dat zouden we graag willen bieden.

- **Nieuwe sleep voor de bak**

De sleep is aan vervanging toe, het net is versleten en is wat krom

- **Carport**

Voor behoud van de vrachtwagen is het fijn als deze onder een afdak staat

- **Weidebloter**

Voor het zelf bij houden van het gras in de wei is een weidebloter noodzakelijk

Paarden, welzijn & gezondheid

- **Regendekens 24 x €80 € 1.920,00 incl btw**

Vervanging van versleten en niet meer waterdichte dekens. Waterdichte outdoor regendeken met nylon voering, geen naad op de rug en geen vulling. Dubbele snelsluiting voor, staartflap, kruisingels, getapete naden, afneembare elastische bilkoorden

- **Nieuwe zadels 10 x € 1.000 € 10.000,00 incl btw**

Enkele zadels van onze paarden zijn aan vervanging toe. Dit om drukkingen etc. te voorkomen en daarmee uitval van paarden.

- **Vervanging beugelriemen 24 x € 30 € 720,00 incl btw**

Een aantal beugelriemen (van de zadels) dienen te worden vervangen. Ze zijn of ongelijk hetgeen leidt tot een ongelijke belasting van paarden of vertonen slijtage: dan geldt dat om veiligheidsredenen vervanging noodzakelijk is.

- **Passende bidden/ bitfitter € 3.840,00 incl btw**

Het inschakelen van een bitfitter om per paard het ideale bit te selecteren met aansluitend de aanschaf van het geadviseerde bit.

Elke paardenmond is anders en door het bit aan te passen aan de vorm en stand van het gebit, vergroot je de werkwillegheid en het welzijn van het paard bij het rijden.

Het correct aanmeten van een bit duurt 1 tot 1 ½ uur de kosten hiervoor zijn €60,- per paard en een nieuw bit kost tussen de €50 en €190,-. Totale kosten: 24 x €60,- = €1440,- de kosten van een bit gemiddeld €100,00: totaal €2400,-

- **High Power Lasertherapie apparaat**

€ 5.000,00 ex btw

High Power Lasertherapie draagt bij aan:

- Verlichten van pijn
- Verminderen van de ontstekingsreactie
- Versnellen van weefselherstel en celgroei
- Verbeteren van bloedsomloop
- Verhogen van cel metabolisme
- Verminderen van littekens en verkleving van bindweefsel
- Verbeteren van zenuwfunctie
- Versnellen van wondgenezing
- Stimuleren van immuunsysteem

En daarmee is deze therapie zeer geschikt voor veterinaire behandelingen van:

- Wond- en littekens die dagelijks bij ons voorkomen
- Huidproblemen zoals de zomer-eczeem van Tankie en Graits, de mok en CPL die veel voorkomt bij tinkers en hoefkanker dat ook een relatie heeft met het immuunsysteem (Kildare, Boston)
- irritaties aan pezen, gewrichtsbanden en gewrichtsblessures (zoals Billy Jean (peesschede-irritatie, Roos (gallen), Wurya (herstellend van blessure)
- Spierblessures en verhoogde spierspanning (na grote inspanning, bij stress)
- Artrose welke veel voorkomt wanneer paarden ouder worden

Samenvattend kunnen wij high power lasertherapie heel goed gebruiken voor herstel maar ook ter voorkoming van blessures en ongemakken bij onze paarden. Wij hebben op de PMM een paraveterinair (manager) en een fysiotherapeut die de therapie kunnen toepassen. Dit scheelt veel dierenarts- en medicijn kosten. Preventief ook veel blessures omdat we zelf veel sneller kunnen handelen. Kosten €5000,-

- **Vitafloor**

€17.500,00 ex btw

Vitafloor is een veilig en gebruikersvriendelijk computergestuurd vibratiesysteem, dat de bloeddorstrooming helpt verbeteren en tegelijkertijd als trainings- en massagemethode dient. Dit leidt tot een duidelijke verbeterde bloedsomloop, niet alleen in de benen, maar door het hele lichaam, inclusief interne organen. Voordelen:

- Verbetert de bloedsdoorstroming door het gehele lichaam.
- Verbetert botdichtheid met 20% (menselijke studie).
- Helpt in het voorkomen en behandelen van koliek.
- helpt ook bij de behandeling van blessures aan zacht weefsel, pijnlijke gewrichten, hoefbevangenheid en aandoeningen aan de sesam beenderen.
- Pees blessures genezen meestal in de helft van de “normale tijd” met een veel betere kwaliteit van het genezen weefsel.
- Stimuleert gezonde en snelle hoefgroei – belangrijk voor paarden met hoef problemen.
- Verlaagt het cortisol gehalte wat belangrijk is voor de ontspanning.
- helpt met de groei van de rugspieren en verhoogde soepelheid in de spieren. Paarden die op de Vitafloor getraind worden kunnen sneller versnellen vanuit stilstand en hebben verbeterde kwaliteit van de gangen. Elasticiteit en flexibiliteit nemen toe.
- Vitafloor versnelt het regeneratie process na een zware inspanning.

Een studie heeft uitgewezen dat Vitafloor Whole Body Vibration (WBV) een positief resultaat had op de afmeting, omvang en symmetrie van de rugspieren van het paard. En laten het nu juist rugproblemen zijn die vaak leiden tot kreupelheid.

Het rijden en werken met gehandicapten is een zware belasting voor paarden. Ga maar na wat het vergt om dienst te doen als drager van mensen die niet altijd natuurlijk meebewegen of spanning bij zich dragen. Naast lessen met gehandicapten lopen zij ook lessen met valide en gevorderde ruiters. Het rijden door gevorderden is van belang voor de spieren en conditie van de paarden, zij ondersteunen het paard bij het rijden. De paarden worden tevens gereden door een trainer om de balans en het lichaamsgebruik te verbeteren. Daarnaast komt periodiek de osteopaat om de paarden te controleren en los te maken. Dit alles is een voorwaarde om het zorgwerk goed te kunnen doen. Wij willen verder investeren in paarden welzijn en met deze trilplaat houden we onze paarden fitter: soepel, gezond en krachtig en verhogen we het algemene welzijn van de paarden. Een vitafloor is gemakkelijker bereikbaar als deze in huis is dan de osteopaat en kan daarmee veel vaker worden toegepast. De kosten voor kreupelheidsonderzoeken, revalidatie en osteopaat zullen naar beneden gaan en de conditie en het welzijn van onze paarden omhoog.

Bijlage 4 projectplan aan-verkoop paarden

Een paardvriendelijk beleid op de Prinses Máxima manege

PROJECT PLAN

Het paardenbestand op de Prinses Máxima manege omvat momenteel 22 paarden, voor het merendeel pony's. Zij zijn sterk, braaf en, gezien de grootte, gemakkelijk hanteerbaar voor begeleidende vrijwilligers. Voor de ruiters met een hoge spierspanning zijn zij minder geschikt vanwege hun korte snelle pasjes. Hiervoor is een paard nodig met een rustig karakter en ruime vlakke voorwaartse gangen om de te hoge spierspanning van bijvoorbeeld een spasme bij de ruiter te verminderen. Kijk voor een overzicht van onze toppers op <https://prinsesmaximamanege.nl/activiteiten/onze-paarden/>. De aanschaf van nieuwe paarden kost veel tijd, geduld en deskundigheid.

Via alle kanalen zoals internet, handels- en trainingsstallen en via aanbevelingen wordt een selectie van ter verkoop aangeboden paarden door 2 van onze medewerkers bezocht en bereden om de bouw, beleerdheid en gangen te kunnen beoordelen. Bij een positief oordeel tracht men met de eigenaar tot overeenstemming te komen over de prijs. Waarna een klinische en röntgenologische keuring volgt, bij een bemerking zal de koop niet door gaan.

De introductie van het nieuwe paard verloopt heel geleidelijk met wennen aan de nieuwe omgeving en de kudde. Daarna volgt inzet met valide ruiters en tot slot met invalide ruiters met gebruik van tillift

Een training van ongeveer 4 maanden volgt voordat een paard volledig inzetbaar is binnen de verschillende lessen binnen de manege.

Paarden hebben geen vastgestelde prijs. Het is een kwestie van vraag en aanbod, van onderhandelen, soms van "gunnen" en de omstandigheden van de verkopende partij spelen een grote rol. De vraag is op het moment groot en het aanbod klein, terwijl we voortdurend zoeken.

De kosten voor een goed passend zadel en hoofdstel bedragen circa 750 euro. Een zadelmaker komt langs om een (tweedehands) zadel aan te meten en zo nodig op te vullen zodat het goed zit. De kosten van een klinische veterinaire keuring bedragen circa 150 euro, de kosten voor een röntgenologische keuring 500 euro (onderaan uitleg wat dit inhoudt). De kosten van het intensieve selectie/aankooptraject ramen wij op 250 euro bestaande uit reiskosten om geselecteerde paarden te gaan bekijken, berijden en de vervoerskosten.

Het gehele project ter vervanging van 5 paarden kan een ½ jaar tot 1 jaar duren.

Een paardvriendelijk beleid op de Prinses Máxima manege

Begroting 2023

Aankoop van 5 vervangende paarden van gemiddeld	€ 7.000	€ 35.000
Aankoop c.q. aanpassingskosten 5 zadels		€ 3.750
Keuringskosten klinische en Röntgenologisch		€ 3.250
Scouting kosten *		€ 1.250
		_____ +
Totale kosten	€ 43.250	
Verkoop van 4 paarden ad € 1000 - € 3000 per paard	€ 8.000	
Donatie ruiters		€ 6.500
Sponsorspringen		€ 1.552
		_____ +
totaal beschikbaar		€ 16.052
geschat tekort	€ 27.198	

* scoutingkosten zijn de reiskosten om geselecteerde paarden te gaan bekijken, berijden en te vervoeren.

Een paardvriendelijk beleid op de Prinses Máxima manege dekkingsplan 2023

Projectkosten aankoop 5 vervangende paarden	€ 43.250
Verkoop paarden tot 19-10-2021	€ 1.500
Verkoop paarden nog te realiseren	€ 6.500
Particuliere donaties ontvangen tot 19-10-21	€ 1.500
Particulier donaties toegezegd	€ 5.000
Sponsorspringen opbrengst	€ 1.552
	_____ +
Totaal	€ 16.052
geschat tekort	€ 27.198

Klinische keuring

Het klinische onderzoek start met het signaleren en registratie van het chipnummer van het paard. Verder vindt er een algemeen lichamelijk onderzoek plaats. Hierbij wordt ook gekeken hoe het paard beweegt op een harde en zachte ondergrond. De dierenarts doet een buigproef bij de benen. De dierenarts neemt aansluitend bloed af. Dit wordt onderzocht en zes maanden ingevroren. Op die manier kan binnen die periode nog eens naar worden gekeken, mocht men twijfelen over het gebruik van bepaalde medicatie in het verleden.

Kosten 150 euro.

Röntgenologische keuring

Bij de standaard röntgenologische keuring worden er twintig röntgenfoto's gemaakt van botten en gewrichten, waar de meeste problemen bij paarden ontstaan, bijvoorbeeld van de ondervoeten, kogels van de voorbenen en sprongen en knieën van de achterbenen. Veelvoorkomende problemen zoals artrose en OCD komen met een dergelijke röntgenologische keuring sneller naar voren. Dit onderdeel van de keuring kan nog verder uitgebreid worden op basis van de wensen van de opdrachtgever van de keuring. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een echo van de pezen. Veel mensen kiezen ervoor om de set foto's uit te breiden met foto's van de hals en rug.

Kosten gemiddeld 500 euro, afhankelijk van het aantal foto's

PSSM keuring

Spierbevangenheid valt te rangschikken onder de zogeheten Polysaccharide Storage Myopathy (PSSM), een verzamelnaam voor een groep spierziekten die voorkomen bij paarden van verschillende rassen. Niet iedere spierbevangenheid is echter PSSM.

De Faculteit Diergeneeskunde heeft e.e.a. op een rijtje gezet.

Paarden met PSSM kunnen uiteenlopende klinische symptomen laten zien, waaronder spierstijfheid, overmatig zweten, niet willen lopen, verminderd presteren, verlies van bespiering, spiertrillingen, aanvallen van spierbevangenheid en koffiekleurige urine.

Bloedonderzoek laat vaak een verhoogde concentratie van spierenzymen zien. Bij microscopisch onderzoek van een spierbiopt van paarden met PSSM wordt in de spiercellen een abnormale stapeling van suikermoleculen gezien. De paarden die hierop een verhoogd risico lopen worden van tevoren ook onderzocht.

Kosten 55 euro.

Voorbeeld van een wensen- en eisenlijstje aanschaf paard.

Kenmerk	Wel	Niet
Karakter	Lief in omgang/ vlakke gangen/ breed gebouwd/ koel in de kop, niet schrikken of heet zijn/ makkelijk te rijden	Schrikkerig / dominant/ sensibel/ veel beweging
Geslacht	Merrie of ruin	Hengst
Mate van africhting	Minimaal b	Groen, net beleerd
Discipline	Afhankelijk waar we hem het meeste voor gaan inzetten. Huilbed moet aangespannen zijn enkel/dubbel span. Lessen, alle discipline	
Leeftijd		Niet jonger dan 5 (volop in de groei) of ouder dan 15
Bouw	Grof/ robuust gebouwd/ gewichtsdrager	Slank/ rank
Ras	Koudbloeden/ barok type paard/	Hete rassen,

Een pony kost 1000 tot 5.000 euro. Een paard dat opgeleid is, kost gemiddeld tussen de 4.500 en 10.000 euro. Sportpaarden zijn duurder. Om prijzen te vergelijken moet je o.a. rekening houden met de leeftijd van het dier, het opleidingsniveau en het seizoen. In het najaar zouden de prijzen iets lager liggen omdat er een iets groter aanbod is.

Aangezien we een uitgebreide wensen/eisenlijst hebben voor onze paarden betalen we de hoofdprijs. Het aanbod is klein en de vraag is groot, het is zoeken naar een speld in een hooiberg. Enkele jaren geleden kochten we een paard voor 4500 euro, nu zijn de prijzen verdubbeld. Dit heeft ons doen besluiten de paarden ook röntgenologisch te keuren om risico's te verminderen.